

Joods nu is een uitgave van het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom (NVPJ) en verschijnt zes keer per jaar. Het Verbond streeft naar profilering van progressief jodendom en versterking van de eigen identiteit. Meer informatie: verbond.eu

Bestuur Joods nu:

Ron van der Wieken (voorzitter), Erik Friedeberg (penningmeester), Fred Salomon

Redactie: Karen de Jager (hoofdredactie), Shirah Lachmann (eindredactie), Gita Hacham (beeld en redactie) Ido Abram (redactie)

Aan dit nummer werkten mee: Remco Ensel, Jan Erik Grunfeld, Tamar Kupferschmidt, rabbijn David Lilienthal, rabbijn Marianne van Praag, Zira Roozendaal, Erik Somers, Jackie de Waal, Michel Waterman

Contact Joods nu:

Zuidelijke Wandelweg 41,
1079 RK Amsterdam
e. ljg@xs4all.nl
deadline kopij: 20 april

Abonnement: Kosten jaarabonnement € 30,--.
Een los nummer kost € 5,25.
Meer informatie: ljg@xs4all.nl

Advertenties: Krebs/Ireta
Advertentie-exploitatiebureau
t. 020 67 205 09
e. krebs@ireta.nl

Ontwerp: Ritchard Kelliher
potatoPixels, Amsterdam

Cover: schilderij Hermine
Zondervan, Joan Verheyen

Druk: Drukkerij De Raddraaier,
Amsterdam

Copyright: Op alles in deze uitgave rust copyright, niets mag zonder toestemming van de redactie worden overgenomen.

Redactioneel

Bijna elke Jood die de Sjoa heeft overleefd, is geholpen door gojiem

De boodschap van Pesach

Onder Joden is Pesach vermoedelijk het populairste en meest gevierde feest, in sjoel maar vooral thuis of bij vrienden. Tijdens de seder lezen we de Hagada, het verhaal van de Uittocht uit Egypte, meestal als een bron van inspiratie, zelden als een stuk waargebeurde geschiedenis. De overgang van slavernij naar bevrijding spreekt niet alleen Joden, maar iedereen aan. Zo is de op verschillende continenten bloeiende christelijke bevrijdingstheologie gebaseerd op deze oeroude vertelling. Tijdens de seder stelt het jongste kind de inleidende vragen en hoe meer over de Uittocht aan de mooi gedekte tafel wordt gediscussieerd, hoe beter het is. Er zijn zelfs sedercompetities – wie de meeste gasten aan tafel heeft of wie het langst sedert, heeft gewonnen. Sommigen zien het vieren van de seder als het klassieke voorbeeld van kindgericht onderwijs, als pedagogie *avant la lettre*: de Hagada is leerzaam, het doorgeven van het bevrijdingsverhaal staat centraal en matses eten, raadsels oplossen en liedjes zingen is gezellig en feestelijk. Toch komt in de Hagada de volgende even verschrikkelijke als onpedagogische passage voor: 'Het was niet één die tegen ons is opgestaan om ons te vernietigen, maar in iedere generatie staan ze tegen ons op om ons te vernietigen'.

Ik vraag me al jaren af wat kinderen (en volwassenen) die deze boodschap jaar in jaar uit horen, daarmee moeten? Ze kunnen hun schouders ophalen en zeggen:

dit klopt niet; we zijn niet in elke generatie vernietigd. Ze kunnen ook heel anders reageren en zeggen: zie je wel, in elke *goj* huist, bewust of onbewust, een antisemiet, of: de hele wereld is tegen ons. De onjuistheid van deze veelgehoorde overdrijvingen lijkt me evident: bijna elke Jood die de Sjoa heeft overleefd, is geholpen door *gojiem*. Dat het antisemitisme iets van alle tijden is, lijkt me moeilijk te ontkennen, al variëren de uitingsvormen per land en cultuur. Het kent bovendien pieken en dalen en is meestal niet genocidaal. Er is, met andere woorden, mee te leven. De hierboven geciteerde Hagada-passage wordt direct gevolgd door de troostende zinsnede: 'De Heilige, Zijn naam is geprezen (God), redt ons uit hun greep (de greep van onze moordenaars)'.

Maar zal dit kinderen geruststellen? De meeste rabbijnen zijn gelukkig zo verstandig geweest dit zó te interpreteren dat we God daarbij wel een handje moeten helpen. Het jodendom ziet God en de Joden niet alleen als partners in het bevorderen van een betere wereld, maar ook in de strijd tegen het antisemitisme en vervolging. Een realistisch standpunt dat ik van ganser harte toejuich. En net als tijdens de Sjoa zijn er gojiem, 'rechtvaardigen onder de volkeren', op wie we kunnen rekenen.

Ido Abram redacteur

Reacties op *Joods nu* zijn welkom